



# es castellet



# **es castellet**

Editat pel



COL·LECTIU CULTURAL  
SITJA

Depòsit legal: PM 779 - 1982

**CORRESPONDENCIA:**

**Apartat de Correus 13  
BUNYOLA MALLORCA**

**CONSELL DE REDACCIO**

Jaume Mateu Martí  
Bàrbara Suau Font  
Joan Mateu Gelabert  
Jaume Cabot Mateu  
Miquel Clar Oliver  
M<sup>a</sup> Antònia Mateu  
Jaume Mateu Batle

**COL·LABORADORS**

Pep Oliver, GOB Bunyola.  
Doctor Xim Estrella.  
Jaume Mateu Conti.  
Ferrà Mora.  
Jaume Corbera.  
Marçal.  
Escola de Ball de Bunyola.  
Segismon Froid.  
Club Voleibol Bunyola.

**REI QUET**

dibuix: Miquel.A. Pujol.  
guió: "ES CASTELLET".

**ELS ARTICLES FIRMATS EN AQUESTA  
REVISTA SOLS EXPRESSEN L'OPINIÓ  
DELS SEUS AUTORS.**

## SUMARI

editorial .....	pàg. 3
noticiari .....	pàg. 4
la qüestió .....	pàg. 6
juguetes bàl·liques .....	pàg. 8
humor i poesia .....	pàg. 9
refranyer i barbarismes ...	pàg. 11
de tertúlia amb .....	pàg. 12
lletra menuda .....	pàg. 14
les nostres entitats .....	pàg. 15
Tima i Tema .....	pàg. 16
8 i 9 i en porques .....	pàg. 18
carta a Mr. Reagan .....	pàg. 19
esports .....	pàg. 20
cartes del lector .....	pàg. 21
horòscop eter .....	pàg. 22
lleure .....	pàg. 23
el Rei Quet i antigor en imatges .....	pàg. 24



## EDITORIAL

### A PUNT DE CELEBRAR EL PRIMER ANIVERSARI

El mes de desembre és el mes del comiat per excel·lència: cloent-se el cicle natural d'un any, es clouen també els balanços, es fa inventari de les existències ... Particularment, aquesta revista, està a punt de celebrar el primer aniversari, en coincidència amb l'acabament de l'any, i per tant està en disposició d'avaluar-se.

Es ben lògic que set números són una renda molt curta com per a fer una anàlisi meticulosa de la seva vida. Això no obstant, a través d'aquesta mitja dotzena més un de números, sí que s'han fet paleses diverses dades que, a la llarga, poden determinar la salut d'**es castellet**.

Primer de tot cal agrair a tots els que cada dos mesos compren la revista, així com els anunciants, gràcies al quals podem celebrar aquest primer aniversari: encara que no haguem arribat al nombre ideal de lectors que faci possible l'autofinançació d'**es castellet**, donam les més afusives gràcies als dos-cents lectors llargs que regularment es troben amb la revista.

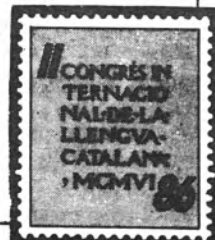
En segon terme, hem de fer menció als col·laboradors. Al pòrtic del número 0, corresponent al mes de genr d'enguany, déiem que **es castellet**, "vol ser un punt de reunió de tots els que donam forma a Bunyola, un vehicle de comunicació entre els que vivim a Bunyola i de Bunyola. Dit d'una altra manera, el que volem (emulant un polític espanyol) és elevar a la categoria d'opinió pública, i per tant vàlida i apròfitable, les tertúlies, les converses particulars sobre qualsevol tema que es comenten entre poques persones i que, per la seva vàlua, poden ser compartides. En definitiva, voldríem desterrar la xafardia i obrir el més ample pont de diàleg. I si va a dir ver, fins ara, els col·laboradors (als que agraim de manera especial i sentida els seus apunts) no han respost com en un principi esperàvem.

Per això, ens tornam dirigir tant als particulars com a les altres entitats bunyolines perquè emprin, facin ús d'**es castellet**, enviant tota casta de comunicacions i parers, amb la seguretat que s'hi donarà curs.

Insistim: aquesta revista no és de ningú, ni pretèn fer apologia de cap partidisme; no hem vetat ningú ni, òbviament, ho pensam fer mai. En el cim de la nostra utopia, pretenem aprendre a conversar entre tots, entre totes les maneres d'entendre la vida i, sobretot, Bunyola, mantenint sempre la nostra pròpia opinió, sense caure en la desraó de desqualificar. **Es castellet** és patrimoni dels bunyolins, de ningú més.

La maduresa d'un poble es mesura pel grau de tolerància entre les distintes opinions, expressades lliurement, sense cap coacció. Només és lliure qui cerca desesperadament la llibertat i qui vol que els altres la cerquin tan desesperadament com ell. I no és un joc vulgar de paraules.

Que passeu unes bones festes, que l'any qui vé vegeu acomplits tots els vostres desigs i anhels i que la pau, amb permís de tots els guerrers, prengui possessió de les vostres vides: feliç i venturós 1987!



## NOTICIARI

MES DE NOVEMBRE

**DIA 16.** A les primeres hores de la matinada, a la carretera de Sóller, el jove banyolí **MANUEL ROSALIA PADILLA** de 26 anys, perd la vida quan el cotxe en el que viatjava, sortí de la carretera.

Una víctima més que s'apunta a la sempre llarga llista de banyolins mors d'aquesta absurdament anomenada plaga del segle XX. Una família més veu truncades les seves il·lusions i esperances, sense poder fer res, davant tan violenta separació d'aquell a qui tant estimaven. A.C.S.

**DIA 20.** Els nostres jubilats tornen sortir d'excursió. En el dinar que feren a LLuc aprofitaren per a despedir la passada junta directiva, i donar a conèixer la nova.

**DIA 22.** Santa Cecília. Concert a l'Església Parroquial, a càrrec de la Rondalla, Coraleta i Coral, per a celebrar la festivitat de la patrona dels músics.

**DIA 24.** Vigília de Santa Catalina. Fogueteres a Sa Plaça, Creu d'En Borreó i a Es Garrigó. Hem de dir que hi va haver molt poca animació sobretot a Sa Plaça. ¿On eren aquells defensors de les festes i costums populars, aquells que clamaven per Sant Mateuet? Ses fogueteres de Santa Catalina, també gaudeixen (o gaudien) de molta popularitat i tradició al nostre poble. Seria una llàstima que ho deixàssem perdre.

**DIA 28.** De matí, una bona aiguada, els carrers nedaven i les goteres rajaven. Si enguany ens falta aigua, serà que ens tenen "mal bocí tirat".

MES DE DESEMBRE

**DIA 3.** Bunyola és notícia, a la TVE Balears en el programa "Arreu". Un simpòtic reportatge sobre madò Margalida "Fillola", la seva vida i pastes; i també informació de les obres del nou camp de futbol, la casa de cultura i residència de Vells i l'asfalt dels carrers. Tanta "tele" qualsevol diria que tenim bo.

**DIA 4.** Comencen al Carrer Estació, les obres d'condicionament per a l'asfaltada.

**DIA 8.** Immaculada Concepció. Dilluns i festa, això és bo. La Coral com ja és tradició, va a la Parròquia de la Concepció de Palma, per a cantar la Missa i donar un concert.

**DIA 9.** Pluja tot el dia, vengà brou! Es vespre una pissarra o una teula (un objecte no identificat), trenca el vidre devanter a un cotxe aparcant davant de la Cooperativa.

DARRERES NOTICIES:

Les nostres "Destil·leries Nadal", han canviat de propietaris. Seguiran al nostre poble, mantindran el nom de marca i continuaran com fins ara. Els nous propietaris estan relacionats amb la marca "Destil·leries Morey" de Binissalem.

S'ESTANY

C/ SANT MATEU 11.

BAR PARIS



### SEMAFORS A BUNYOLA

El passat quatre de desembre, el nostre ajuntament reunit en sessió extraordinària, acordà per majoria, du endavant l'ordre de la Conselleria d'Obres Públiques (C.O.P.U.), 24/1986 Secció A 122 de 13 d'octubre, per la qual es preceptiva la instal·lació de 2 de semàfors en els carrers Pare Cerdà - Passeig Antoni Estarelles - Nunyo Sang i Sant Mateu - Sa Plaça - Carrer Major. Pel que fa referència al primer cas, es deu tant a la falta de visibilitat a la sortida dels carrers Pare Cerdà i Nunyo Sang com per a facilitar en hores punta (entrada i sortida de l'escola), el pas dels nostres nins. Pel que fa referència a l'altre grup, se justifica degut a la manca de visibilitat del cantó: Sant Mateu - Carrer Major.

El nostre Ajuntament acordà realitzar les obres just passat festes, entre els dies 12 i 26 de gener. Au idò! Vet aquí Ciutat!

Davant aquesta notícia, ES CASTELLET ha volgut quedar, de cap manera, mans plegades i cop-piu, per això, des de la revista, demanam la col·laboració de tots els bunyolins sensibles als atemptats per tal que es solidaritzin amb la següent proposta:

Sol·licitar al Consistori que reconsideri la seva decisió i trameti el recurs oportú per tal de fer front a l'esmentada ordre de la Conselleria d'Obres Públiques i Ordenació del Territori.

Bunyolins!: manifestem la nostra disconformitat amb aquesta instal·lació semafòrica el proper 28 de desembre davant s'Ajuntament a les 12.

Degut al mal temps i "al pareser" degut a la deficient evacuació d'aigua de pluja d'un marge aquest va cedir provocant l'endevallament de part de la casa de D. Joan Castell ("Andarí"). No hi va haver víctimes de gravetat, solament la madona va passar per ull, juntament amb l'habitació que ocupava, patint un bon susto i ferides de poca consideració.

### ROBATORIS

Fa uns dies a Na Catalina Garcies, li robaren la cartera de dins la cenalla. Es suspita que va ser un captaire forà.

Dia 11 de desembre a un pis del Passeig Antoni Estarelles (Edifici Ca'n Veió), els malfactors aprofitaren el balcó per a cometre el robatori mentre el propietari de la vivenda es rentava. S'apropiaren d'unes 30.000 pessetes.

### ENDERROCAM LA RECTORIA?

De fons fiables hem sabut que el Bisbat de Mallorca ha posat a la venda la Rectoria de Bunyola. Els motius per als quals es justifica són:

- 1) la proximitat de Bunyola amb Ciutat (10 minuts) per la qual cosa no es fa precís a tota hora la presència d'un rector.
- 2) L'augment dels deutes del Bisbat, més de 30 milions, provoca una innovació de la política econòmica fins ara duita (entre d'altres la nostra rectoria n'és una víctima)
- 3) La manca de vocacions sacerdotals fa que l'existència de capellans sigui anòmala i un sol capellà estigui al servei de cinc o sis parròquies.
- 4) Com a punt concret, i després d'haver duit a terme un estudi, es creu que de la nostra rectoria se'n poden treure 25 milions.
- 5) D'altra banda sempre es conserva el pis de la vicaria per si al cas (B.O.B. 1424 de 28 de desembre)

I també, a darrera hora, hem sabut que s'han rebut diverses ofertes de particulars que tenen interès en la seva restauració.

Els interessats sobre la compra, es poden dirigir al Bisbat o, per a més informació, a Ca Ses Monjes.

Dia 28 de desembre a la sortida de la missa vespertina, a la sagristia, s'adjudicarà el solar rectorat al millor postor.

### ANUNCIS BREUS

URGEIX VENDRE COMMODE 64, amb cassette, unitat de disc, monitor, joystick, i gran quantitat de programes (jocs, contabilitat, procés de textos, etc...). Si interessa, també amb impresora. Carrer Major, 23 (sols a les tardes).

# TOMEU MATEU



fusteria mecànica

FUSTERIA EN GENERAL - MOBLES DE CUINA

C/. Estació, 21 Tel. 61 38 31 BUNYOLA

# LA QÜESTIÓ

Amb aquesta secció volem oferir-vos l'oportunitat de consultar totes les qüestions del vostre interès que sigui per les raons que siguin, no tenim ocasió o medis per a fer-ho com pertoca. Qüestions de salut,

qüestions legislatives, de cultura mèdica, aspectes concrets d'algunes malalties. En fi, qualsevol cosa que vos preocupi i no hi trobeu respostes.

## LA GRIP

La qüestió que avui en dia està en boca de tothom i que ens han fet arribar perquè en parlem és la referida a la grip, una malaltia coneguda per tots emperò que, enguany, amb això de la "vacuna de Singapur" o la de "Hong-Kong" ha confús a la gent.

La grip és una malaltia que es presenta sempre en petites o grans epidèmies, caracteritzada per una sèria de signes (pujada forta i ràpida de la temperatura, mal de coll, tossina, dolors musculars i als ossos...) que provoquen una greu afectació de l'estat general a qui la pateix. De vegades el seu començament és lent amb signes semblants als de un simple constipat o una faringitis aguda; altres, es presenta de sobte, amb tota la seva simptomatologia. Afecta a tothom, sense distinció de constitucions, edat, ni sexe, i en moltes ocasions, les persones que pateixen la malaltia de manera més intensa solen ser de constitució forta i sana.

La grip és provocada per un microbi o microorganisme dels que se'n diuen virus, que són tan petits que el seu tamany es medeix per milionessimes de mil·límetre, els quals viuen generalment com a paràsits de l'home (els metges diuen que el "reservori" és humà), el que vol dir que són les persones les que, una o altra, es van transmetent la malaltia. Així, n'hi ha que malgrat ser portadors del virus, malgrat el virus sigui a les seves gargamelles, nas o pulmons, no pateixen la malaltia, i, en canvi, escampen com qui sembla civada per a pasturar. Això fa que la grip sigui molt mala de controlar i per tant, el remei que s'ha cercat per a reduir al màxim el nombre de casos és la vacuna. Abans de res convé assenyalar i deixar ben clar que la grip no té cap tipus de tractament específic. L'únic que cal és respectar un repòs absolut al llit, una alimentació líquida (brou de verdures, carn o peix; suc de fruites; aigua en abundància) i, si les molèsties són molt males de dur, utilitzar medicaments senzills per a combatre els símptomes (antiter-

mics -per a la febra-, analgèsics -pel dolor...) Generalment no cal utilitzar antibiòtics perquè tanmateix no li fan res al virus i, d'altra banda, podem ajudar a que la convalescència sigui més llarga. Sols estan indicats els antibiòtics si el metge considera que hi ha altres infeccions que coincideixen amb la grip.



VIDEO

T A C C

FOTOGRAFIA

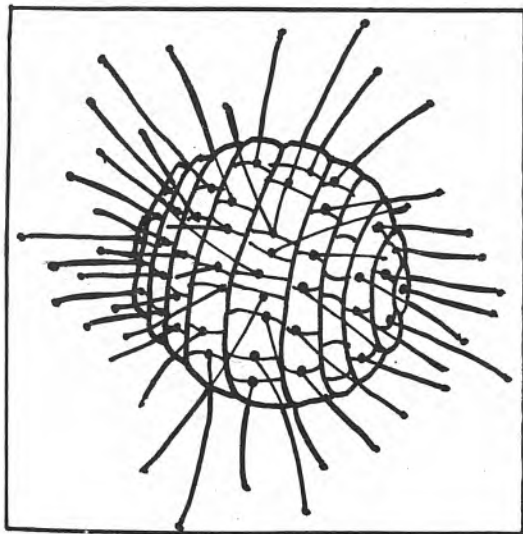
Passeig Antoni Estarellas, 14 BUNYOLA

Tel. 61 30 88

La vacuna, idò, sembla ser un dels remeis en el que els metges confien. Els grups de gent als qui es recomana vacunar-se, preferiblement a la tardor (setembre-octubre) i a l'hivern (gener) són els següents:

- 1.- Persones majors de 65 anys o persones amb alguna malaltia crònica, especialment si el seu estat general de salut està minvant o no és massa bò.
- 2.- Personal que treballa en serveis delicats, o als qui la baixa laboral pot provocar trastorns (metges, mestres, policies, o les persones que depenen d'ells, serveis públics, personal directiu, etc.)
- 3.- Persones que viuen en grans col·lectivitats (hospitals, quarters, col·legis, escoles...)

Tots aquets són grups de persones que es consideren en risc i als qui es recomana la vacunació. Aquesta està contraindicada en molts pocs casos: als d'aquelles persones amb al·lèrgia demostrada a la proteïna d'ou (i això és perquè les vacunes es preparen injectant dins ous de gallina preparats a l'efecte una certa quantitat de virus que després són inactivats i, ja sense poder de provocar la malaltia, el que fan és augmentar les defenses de la persona que rep la vacuna).



Generalment, el virus de grip tenen un aspecte com el del dibuix i són les espines de la seva superfície les que ens permeten distingir-ne tres classes: els virus A, B y C. Cada any a tots els indrets del món, es reuneixen en alguns hospitals els virus dels malalts que han petit la grip i d'aquesta manera es pot saber de quin tipus és el virus que ha actuat durant tal període de temps. Amb aquesta vigilància el que es fa és conèixer els diferents tipus de virus que actualment tenen poder per a provocar la malaltia i, al mateix temps se'ls utilitza per a preparar les vacunes.

Enguany, emperò, ha passat el qu únicament passa a l'administració espanyola: l'Organització Mundial de la Salut (OMS) ja havia avisat pel mes de febrer quins eren els tipus de virus a utilitzar en les vacunes. El sistema de vigilància, malgrat tot, va detectar més tard, una nova classe de virus (del tipus A i anomenat "SINGAPUR // JUNY 96") i tot seguit va passar comunicació als països d'arreu del món. A Espanya l'avís arribà el mes d'Agost, mes de vacances, i no es prengueren mesures fins ben entrar el mes d'octubre, quan tothom ja havia d'estar vacunat. Això ha provocat una certa confusió a la població i voldriem que vos quedàs ben aclarit: totes aquelles persones que ja s'havien vacunat amb les dosis recomenades perenguany, convé que s'administrin també una dosi de la nova vacuna que just ara recomana l'autoritat sanitària, sabent que això no els hi ha de causar perjudici, tant si ja estan vacunats com si no.

Els qui no s'han vaunat i estan dins el grup de persones en risc, convendria que ho fessin al més aviat possible, ja que la vacuna es torba entre 20 i 40 dies a fer el seu efecte complet.

Confiem que si tot feim cas del que se'ns diu, l'epidèmia d'enguany sigui més lleugera del que s'espera.

**PERRUQUERIA CATY**

C/. PARE BARTOMEU, 6  
TEL. 613965

B A R

**CA'S PELLER**

C/ SANT MATEU 5



## JUGUETES BÈL-LIQUES

Quan s'acosten les festes de Nadal, els pares es troben amb el problema que no saben quines joguetes han de comprar als seus fills. La majoria de les existents en el mercat i, especialment les anunciades per la televisió, són cares i de curta durada, a més de reproduir valors bèl·licistes, consumistes o sexistes, mentre que n'hi ha d'altres que, degut a la seva excésiva tecnificació, converteixen al nin en un espectador d'allò que fa la jogueta, sense prendre part activa en el joc.

Fins fa pocs anys, el nin passava el temps jugant al carrer, a la casa o al camp, fins que, arribat a l'edat escolar, compaginava el temps de joc amb el temps de l'estudi. Però l'aparició de la televisió trencà aquesta harmonia; el temps dedicat a jugar a anat minvant a expenses del que el nin passa com a espectador passiu de la televisió, fins el punt que molts dels seus jocs se limiten a imitar personatges televisius. Tot això es veu agreujat pel bombardeig publicitari, especialment per Nadal, destinat a crear en el nin la necessitat de determinades joguetes cares i sofisticades.

Mitjançant les joguetes bèl·liques i els telefilms, el nin s'impregna d'un model de societat violenta, competitiva i autoritària, on la llei del més fort és un principi socialment acceptat. El món queda així dividit amb dos bàndols: els bons i els dolents. Aquestes joguetes inculquen idees armamentistes i li fan acceptar la militarització de la terra i l'espai (guerra de les galàxies) com una cosa necessària per a la defensa del planeta.

Vos hem plantejat l'incongruència de com jugaran els nostres nins per aquestes festes i com ho faran els nins de Nicaragua o Afganistan, per exemple, per referir-nos exclusivament al tema bèl·lic, mentre per un el matar i el morir formarà part del joc, aconseguint un despreci a la vida humana, sobretot de l'altra persona; els altres veuran la mort real amb els seus propis ulls, uns ulls de nin desemperat que veu els fusells i les ametralladores que no són de jogueta.

Com creim que han d'ésser les joguetes?.

- No han de ser discriminatòries entre sexes i classes socials.

- A ser possible haurien de ser artesanals o fetes pels nins mateixos, d'aquesta manera desenvolupin la seva imaginació i aprenen a valorar les coses que els envolten.

- Que desenvolupin l'estat físic, expressió, i relació amb l'altra gent.

- Que no siguin perilloses ni tòxiques.

- Que siguin realment pensades pels infants,

no per quedar bé amb la família .

En cas que el nin demani una jogueta bèl·lica, per ventura serà millor, per evitar la seva frustració donar-li allò que vol, però a continuació, tractar de convencer-lo que jugar amb aquest tipus de joguetes és una contradicció.

L'objectiu de la campanya de les joguetes bèl·liques no és la seva prohibició sino que els pares prenguin consciència del problema, renunciant voluntàriament de fer aquest tipus de regals als seus fills. El que sí és digne de prohibició és la publicitat televisiva de les joguetes bèl·liques.

Cal lluitar igualment per la supressió total de la violència a la programació televisiva.

Pep Oliver. GOB Bunyola.



CARNISSERIA I COMESTIBLES  
**GUILLEM I MARI CARMEN**

Rector Marroig, 10  
Passeig Antoni Estarelles, s/n



# humor

Un any, el dia dels Innocents, va anar al potecari un "client" i va demanar si tenien pagats foradats, - Vés si en tenim, respongué l'apotecari, - Idò, posau-vos-ne un al cul, va dir el descarat client i ho donà a les cames. Humiliat i ofès i més cremat que un misto, l'apotecari, acabà de despatxar als clients, després va partir cap al quarter de la Guàrdia Civil a donar part.

APOTECARI (amollant vatués i mecagons) No hi ha dret En Fulano, i que vos pensau quina le m'ha feta a l'apotecaria! L'heu de tancar ...

GUARDIA (sense immutar-se) Tranquil Don Zutano, tranquil, ¿què ha passat?

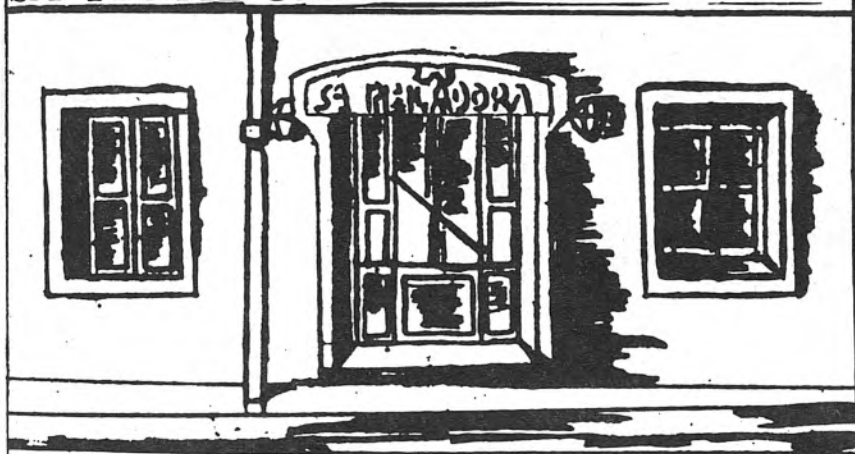
APOTECARI (tot exaltat) M'ha dit que me posàs un pagat foradat al cul.

GUARDIA (com qui hi posa interès) I quin temps fa d'això?

APOTECARI (a punt de fer el tro) Devers mitja horeta

GUARDIA (fotent-se'n) Idò crec que ja el se pot llevar, ¿no ho troba?

## SA PELADORA COSTA DE S'ESTACIÓ



## ANIREM A MAITINES

Anirem a Maitines.  
L'església serà un caliu encés  
dins la nit freda.  
La gent l'omplirà de gom a gom  
i, dins tots els ulls  
veuràs brillar l'amor.

Escoltarem el cant de la Sibil·la  
amb la tonada estranya,  
misteriosa,  
que esglaia el més fons  
del nostre cor.

Els càntics de Glòria  
sonaran majestuosos,  
el repicar, estimat,  
de les campanes  
tornarà vibrar  
i cantarem, tots junts,  
els villancets joiosos,  
entrenyables,  
que ens desperten alegries  
i bondat.

Ens sentirem dins la pau,  
dins l'abraçada,  
del Déu Nin que ens convida  
a ésser infants  
i, per un moment,  
el Cel tindrà posada  
dins l'anhel intensíssim d'estimar.  
Serà Nadal.

A la sortida sentirem l'escomesa  
dolça, amorosida,  
quan un a l'altre es van dient,  
molts anys!, molts anys!

JAUME MATEU CONTI  
Bunyola, Nadal de 1986

## VIRGUERIES

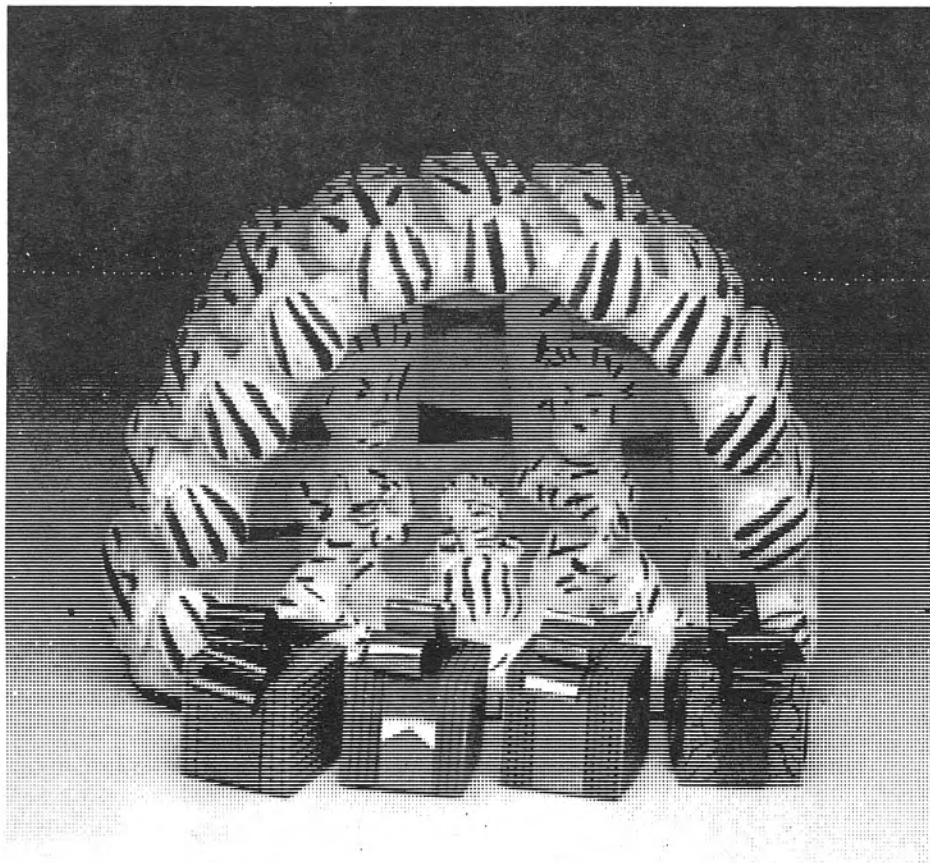
LO NOU EN ROBA PER A TOTS  
I DESFRESSES

ES MERCAT, TRAST 14

## SA BOTIGUETA

# BON NADAL

Vos desitjam a tots  
des de cada àrea de la nostra activitat



## ÀREA ACCIÓ SOCIAL

- ◇ Personal.
- ◇ Acció social.
- ◇ Hospital General.
- ◇ Hospital Psiquiàtric.
- ◇ Llar de la Joventut.
- ◇ Llar de la Infància.
- ◇ Llar dels Ancians.

## ÀREA CULTURA

- ◇ Cultura i Educació.
- ◇ Xarxa biblioteques.
- ◇ Esports.
- ◇ Escoles esportives.

## ÀREA ECONOMIA

- ◇ Foment de l'indústria, comerç i turisme.
- ◇ Agricultura.
- ◇ Hisenda.

## ÀREA COOPERACIÓ

- ◇ Ordenació del territori i urbanisme.
- ◇ Pla d'obres i serveis.
- ◇ Xarxa viària.
- ◇ Servei de Prevenció i Extinció d'Incendis i Salvament (SERPREISAL).



CONSELL INSULAR DE MALLORCA

# REFRANYER

## BARBARISMES J. Corbera.

AFIANÇAR  
AFICIO  
AFICIONAR-SE  
AFORES (SES...;fem)  
AFRENTA  
AGALLES (TENIR)  
AGOBIAI  
AGOTAR

afermar, refermar  
afecció, afecte, inclinació  
afezionar-se, afectar-se  
es afores (masc)  
afront, afronta, greuge  
tenir coratge  
acoconar, oprimir, ofegar  
esgotar, acabar; exhaurir  
(consumir completament)||  
rebentar, aglaçar; extenuar  
(fer perdre les forces).

gust  
engrandir, fer més gran  
agreujar, empitjorar  
greuge, ofensa, tort  
agreujar, ofendre, fer tort  
aguant  
alegrança, present  
estalviar  
estalvi  
aïllament: isolament  
aïllar: isolar  
aplanar  
jugador d'escacs, escaquista  
escacs (pl.)  
caixada, parament (conjunt  
de la roba que la novia apor-  
ta al matrimoni)|| adreç o  
parament de casa (conjunt  
de roba, mobles, etc que  
hi ha a una casa).  
tanca (o tancat) de fil de  
ferro, de fil d'aram  
fil de ferro, fil d'aram  
fer gala, fer ostentació  
bravejar, gloriar-se, glorie-  
jar-se

AGRADO  
AGRANDAR  
AGRAVAR  
AGRAVI  
AGRAVIAR  
AGUANTO  
AGUINALDO  
AHORRAR  
AHORRO  
AISLAMENT  
AISLAR  
AIXATAR  
AJEDRECISTA  
AJEDRES  
AJUAR

ALAMBRADA

ALAMBRE  
ALARDE (FER)  
ALARDEAR

Aigo de Gener, omple ses botes i es graner.  
D'amors, el primer. De lluna, sa des Gener.  
Flor de Gener, no la posen dins el paner.  
Moltes pluges de Gener, mala anyada solen fer.  
Per Gener ja floreix s'ametller.  
Per Sant Antoni de Gener, camina una hora més el  
traginer.  
Per Sant Antoni de Gener, penja el perdigot on et  
vengui bé i, si no vols cantar, penja'l per Sant  
Sebastià.  
Sant Antoni de Gener, Sant Antoni vertader.  
Suar de Desembre, sedes p'es Gener.

Recull de Ferrà Mora



**EL NIDO, S. L.**

SABONS-DETERGENTS-LLEIXIUS

Bunyola (Mallorca)  
TEL. 61 31 21

**deliciosos  
productos**

**007**

**JUAN CABOT BRUNET**

Calle 16 de Julio - Naves Serman, 1 - 20  
Teléfono 294117

Polígono La Victoria  
PALMA DE MALLORCA



**CAIXA DE BALEARS**  
**"SA NOSTRA"**

# De tertúlia amb

D. BERNAT MESTRES

Don Bernat va nèixer l'any 1.903 a Bunyola, fill de guàrdia civil, "Fill de Cuerpo". Als sis anys, va quedar orfe i el va recollir una tia que "es portà molt bé... Va tenir ocasió de posar-me pensionista a un col·legi i vaig entrar al dels Teatins de Ciutat, fins que vaig acabar el batxiller... de manera que n'hi vaig estar dotze." Després va marxar a Barcelona a fer la carrera de Medicina, durant la que va tenir ocasió de practicar intensament la Cirurgia, moltes vegades com instrumentista del Dr. Bartrina. Un cop llicenciat, fou també ajudant del cirurgià Dr. Francisco Valdés. Tota quanta experiència va recollir en aquells anys de formació, va ser ben aprofitada durant el seu exercici professional a Bunyola.

Avui dia, complets els vuitanta-i-tres anys, continua aferrat al xigarret darrera la seva taula de consulta i, malgrat es jubila als setanta anys, just ara en fa tretze, encara visita i consulta tots quants arriben demanant el seu consell perquè "hi ha cent i pico de famílies que venen de tant en tant...i com que si un s'atura...si un s'atura agafa un "complejo" d'inutilitat que ja esta llest, llest de salut...".

L'únic que l'estorba una mica és l'aterosclerosi, l'embossament de les venes per l'envelliment, que li dona problemes de memòria. "...un no sap si és una avantatge això de no tenir-ne de memòria...". Pel demés, es troba "...ben igual que quan tenia trenta anys, llevat de pujar qualche escala o un coster...".

A quin any va començar a exercir a Bunyola, vostè?

L'any 30. Hi havia s'altre metge, el Dr. Estarelles, i el Poble més o manco tenia els mateixos habitants d'ara, dos mil set o vuit cents. I era un Poble que encara té aquest defecte: que per un sol metge és una esclavitud i una cosa mala de dur, en aquell temps! Ara aquí només es fan volants i si no hi és, van directes a Son Dureta i arreglat s'assumptel Però llavors el metge de Bunyola havia d'estar-hi sempre. No coneixien cap metge de Ciutat ni d'enlloc, ni de Santa Maria, ni tot això...venc a dir que per un era una esclavitud: no podia tenir ni un diumenge, ni un dia faner, ni dia de Nadal ni dia de Pasco... Si no era un al·lot que ha caigut, era un que ha rodolat s'escala o una vellea amb el coll del fèmur romput, i vengam... per un totsol era massa gros. I per dos era massa petit. Jo sempre ho he comparat a un llit de plaça i mitja, m'enten?. Que per dos es llit...no hi caben, un ha de penjar més o menys cap a baix. Bueno, i va ser aquí que jo me dic: no podem anar; jo llogaré un pis a Palma. I el vaig llogar, i s'hi traslladà la família. I encara el tenc llogat. Bueno, però resulta que llavors s'estableix es seguro. I jo tenia la plaça d'aquí amb

ses cartilles i allà, a Ciutat, havia d'anar a fer coa perquè ja estaven donades totes. Me comprén?. Havia d'esperar que tengués plaça.

I mentres, aquí, feia de tot. Aquí vaig fer parts, però que diriem, per necessitat, perquè no hi havia cap tocòleg, no hi havia Son Dureta, ni especialistes...Don Bartomeu Darder i Don Vicenç Planas feien qualche part però no es desplaçaven als Pobles, de manera que allò era una aventura com atravesar s'Atlàntic en Lindberg.

I gràcies a la meua experiència amb el Dr. Bartrina m'haviaig aficionar molt a tot això, i feia tota quanta pètitia cirurgia es presentava: hèrnies, hidroceles,quistes,abscessos vaginals...i no parlem de fractures, luxacions i extenssions contínues, tot lo que entrava en aquell temps. Clar, sempre que entràs dins les meves possibilitats; no me vaig atrevir mai a fer intervencions que requerissin d'una assèpsia que jo no podia aconseguir a casa meua. I tot això, no per la part material, sino per sa gran responsabilitat. Me tirava davant toros que eren massa grossos. Ara fa més bon fer feina: un bon quiròfan, bons ajudants...ara una transfusió, ara posa-hi aquesta injecció tot-d'una i tal... M'entén? Sap que ho tenen de bó de fer ara!



*Així, hi deu haver quasi tots els que ara tenen més de trenta anys que deuen haver nascut en les seves mans?*

Casi tots llevat de, per ventura, des que feia sit o set anys que funcionava es seguro, l'any 50 començaren a anar ses primeres parteres a Son Dureta, però encara n'hi havia qualcuna que pagant volia que jo li dugués "es muchacho". Bueno, i res, però tira tira tant com venien ses mamas joves s'a costumaren a anar a ciutat i ara aquí ja no neix ningú. Aquí només feim el certificat que han nascut que han nascut aquí, però respus. Els feim nèixer aquí on volem, però vamos...



*I, llevat d'aquests problemes d'haver-se d'enfrontar amb coses que no tenia per que fer, ¿hi ha cap cosa que destaquí a Bunyola: malalties que siguin característiques d'aquí...o coses que hagi vist que li hagin xocat?*

No. Aquí no hi ha paludisme, just un cas de paludisme per ventura de gent que havia anat a tallar pins per Sta Ponsa, però vamos, per aquí sempre s'ha vist lo normal: un atac d'arenas, un atac de fetge, un cancer, una bronquitis, una pneumonia morenes... Un cas d'abscess de cervell, del que només en vaig veure un i en el que el malalt es morí, és un dels casos que més me xocaren. També hi hagué un cas de ràbia. Me'n record que tots dos varen ser al.lotes joves de devuit o vint anys. També hi hagué un cas de tétanos però a n'aquest l'ingressarem a l'hospital civil.

*I gent que empràs remeis més complicats, tipus curandero, alquí...? Perquè precisament als pobles de muntanya, que estaven més aïllats, hi solia haver quasi sempre un curandero o...*

No. Aquí n'hi havia un que tenia molta fama, però no era d'aquí. Vol que li conti una anècdota, sa més célebre?. L'ha d'escriure perquè la vaig enviar a Madrid i l'era, va publicar una revista mèdica. Hi havia un equip de fútbol, i jugaven cada diumenge o amb Sóller o amb Sta. Maria, amb els "pueblos vecinos". Segurament aquest diumenge hi havia hagut un partit entre Sóller i Bunyola. I eren de ferrar i xapar. Bueno, i el vespre després de que jo me'n hagués anat a dormir, devers la una i mitja quan jo ja dormia com un tronc, sent: Pum Pum Pum a sa p rsiana. I jo, "quí deu ésser?". Vaig anar a obrir i vaig sentir un "ai, ai, ai mumareta, ai". Vaig vestir-me correns i vaig davallar per avall. I m'entren sa mare i es fill. Bueno, dic "que és que passa?". I aquell "muchacho" que gemegava i s'aguantava es colzo. "Mal es fútbol, es fútbol amunt i avall: ha jugat s'horabaixa i li deuen haver pegat un cop, no ha dit res, i ara, en sa nit, gemega qui gemega i no mos deixa dormir ni a ell ni a noltros. Mem, metge, el se miri bé, si veu que és res de "cuidado", anirem al curandero de Consell".

Bueno, a la una de sa nit, venir-me amb aquests "cuentos"! De manera que si és important, m'entèn, anirem al curandero, ara si és una cosa... I ho vaig enviar a Madrid i m'ho publicaren. És sana aquestal. Aquesta sí que me passà i sempre m'ha recordat perquè "a altas horas de la noche" molestar un metge i si es veu que és d'importància per anar al curandero de Consell...!. I això ha vengut a "cuento", per això dels curanderos. Anaven de curanderos però a Bunyola no ni havia cap. O anaven al carrer dels Oms, davant s'hospital militar, qui per cert era clienta meua, una curandera, que si tenia una ungla que feia mal, sempre venia i va tenir no sé que de fetge, la vaig ingressar a sa clínica de Mare Nostrum, no, a Sa Rotger, i va morir allà d'un procés...

*Don Bernat ens va contar encara moltes coses més; anècdotes, acudits, epissodis d'uns temps en el que ell fou figura important i que, malhauradament, cada cop més es va amagant darrera les cortines amb les que l'aterosclerosi li embolica la seva capacitat de recordar, la seva memoria.*

*El deixàrem encenguent un altre cigarret, nerviós ja per atendre la gent que esperava passar consulta.*

## lletra menuda

### ELS REIS

Ja és aquí la fita anual amb els Reis. Ben aviat, qui més qui manco, adreçarà la seva carta als Reis d'Orient, sense importar-li gaire ni les deficiències de la redacció ni les faltes d'ortografia: aquestes mancances literàries s'arreglaran al final de la misiva on tots demanarem perdó per no haver estat massa bons i per no tenir massa traça en assumptes de lletra, proposant-nos, això sí, millorar l'any que vé. De totes formes el més important és que els patges del Reis encarregats de llegir les peticions entenguin perfectament allò que volem rebre, sense massa floritures.

De cop, el vocabulari infantil es veurà augmentat per tot un seguit de noms estranys, la mar de sonors, que a més d'un deixaran bocabadats: scalextrics, ibertrens, exincastillos, pinipons, cinexins, nancys, barbies, erreenes i tota la colla de pepes patinadores, nedadores, corredores, tremoloses, parladores, ocuparan una bona part dels diàlegs amb els nostres fills o nebots o germans o néts menors. Això, sense oblidar aquests jocs repel·lents de guerra, d'invasions de sers intergalàctics i altres bestieses semblants, més ocupades en enverinar esperitons pacífics que en distreure'ls.

La veda dels dissenys s'ha aixecast i aquí són els Reis per a servir-nos.

Un servidor, a força de ser ingenu, un poc tarambana, un poc tòpic, amb tuf a sagristia, a sermoner barat, a tarjeta ridícula de Nadal estereotipada, a força de ser un al·lot que juga a ser gran, d'obres i paraules, a més de demanar als Reis un augment de sou que creu justíssim i urgent, i una returada a l'índex de preu al consum que sagna al més poderós dels miserables humans, li agradaria sol·licitar una finestra ben ampla que enlloc de donar al mompeller de la beneïtura, de l'estupidesa, de la intolerància, del fanatisme, de la pobresa, de la misèria, del plany contingut, de les pistoles, de les xeringues, de l'alcohol, de la guerra de les Galàxies, del projecte Eureka, dels Euromissils, dels Pinochets, de l'extorsió, de la màfia, del xantatge, dels tapamorros seguits a la més lliure de les llibertats, de ca'ls Reagan, de ca'la Gorbaxovs, donàs als camps dels diàlegs i dels poemes de n'Espriu, a les estrelles i als colors vius d'En Miró, a les suites d'En Bach i a tanta i tanta lletra que ens queda per a llegir, a tants i tants de poemes a punt de servir a la taula de l'homonada.

Però tots sabem que els Reis han de dur un poc per hom, que han de repartir el pressupost assignat com bonament poden i que per això, moltes vegades, no ens duen allò que amb tanta vehemència demanavem a la carta.

marçal



Llegir no enmalalteix,  
no deprava ni mata;  
alimenta i enalteix,  
fa créixer la ment sana.

Escolta, idò, la sentència  
d'aquest versot senzillet:  
Si vols ser una eminència  
Llegeix sempre

 **es  
castellet**



### CA'S BOLLETÍ

DROGUERIA, FERRETERIA, SABATERIA  
I ARTICLES VARIS

C/ Major 19.



**SALO  
DE  
PERRUQUERIA  
MARILENA**

C/ Passeig Antoni Estarelles, 30  
TEL. 61 32 83

## LES NOSTRES ENTITATS CULTURALS

### ESCOLA DE BALL DE BUNYOLA

Molt aviat l'Escola de Ball complirà el seu X aniversari, per aquest motiu estam preparant unes activitats per a realitzar a Bunyola i donar a conèixer tota la tasca que hem anat fent durant aquests deu anys, no faltarà, com tot aniversari, una bona festa. Però això encara ha de venir.

Avui volem aprofitar l'oportunitat que ens dóna **ES CASTELLET** i fer una breu història de l'Escola de Ball. Molta gent ha format part del nostre grup i molta gent coneix l'Escola de Ball, però són pocs els que saben quins fins mos mouen per a mantenir durant deu anys un grup de ball. Des dels inicis una cosa quedà ben clara, el nom Escola de Ball, tot indicant ensenyament, investigació i divulgació dels nostres balls i músiques de la nostra ruralia. Aquest és l'objectiu bàsic i el que figura en primer lloc en els nostres estatuts.

Així idò, som bàsicament un element d'animació de vetlades i festes de qualsevol contrada, combinant en lo possible la tasca pedagògica i de divulgació amb l'esplai i la més pura diversió. Per aquest motiu organitzam i participam a activitats molt diverses i a llocs molt diferents:

Juny 1981. Mostra al Teatre San Gaietà de Barcelona. Intercanvi cultural amb l'esbart "Ballets de Catalunya".

Maig 1982. Actuació com a grup convidat a la XVI Festa Nacional de la Llana de Ripoll (Girona), declarada d'interés turístic i patrocinada per l'Ajuntament de Ripoll.

Juliol 1983. Participació a la Festa Major de Terrassa. Intercanvi cultural amb el grup "Bastoners de Terrassa".

Agost 1984. Intercanvi amb el grup "Les Lys" de Marlenheim, Strasburgo, Alsàcia (França); amb actua-

ció a la Fira del Vi de Colmar, a la Festa de "Le Mariage de l'Ami Fritz" de Marlenheim i mostra del nostre folklore a Niederbon Les Bains.



Gener 1985. Participació activa en el "I Congreso nacional de Folklore", organitzat per la Xunta de Galicia, a Santiago de Compostela.

Juliol 1985. Intercanvi cultural amb el Grup Folkloric de Mercadal (Menorca), amb actuació a la Festa Major de Mercadal.

Juny 1986. Actuació i mostra del nostre folklore a Lloret de Mar i a Barcelona.

Agost 1986. Participació en el "VI Festival del Ferrol" i en el Festival de Viveiro (Galicia). Actuació al poble de Cedeira i a Vigo, amb motiu del mateix viatge a Galicia.

No oblidam tampoc que des del començament de les nostres activitats com a grup, participam a les distintes trobades de balls que tenen lloc arreu de Mallorca, fent intercanvis amb grups d'altres pobles de l'Illa que tenen les mateixes inquietuds que nosaltres. I a nivell de poble com a grup organitzam i participam a la Festa Major, Homenatge a la Vella, funcions religioses i altres festivitats tradicionals mallorquines com els darrers dies, Sant Antoni o Santa Catalina, etc; i tot entroncant amb la tasca d'ensenyament a tota persona interessada per les nostres coses.

Com és natural continuam oberts a tota iniciativa que suposi un enriquiment de la Cultura Popular Mallorquina, a nivell de grup i a nivell de poble.

ESCOLA DE BALL DE BUNYOLA.

## COMERCIAL BUNYOLA

ELECTRODOMESTICS  
VENDA D'ARTICLES EN GENERAL

C/ Mare de Déu de les Neus, 11  
TEL. 61 50 38



# TIMA I TEMA

(Crònica de la Galàxia Capdecantonada)

**TIMA:** Ai, filleta meva estimada!, estic per donar-me als cans.

**TEMA:** I aixó?

**TIMA:** Ai, bonjesuset! Ses cames no me volen dur, ets "espulmons" ja no manxen, m'han trobat pedres a sa "vissícula" i tenc un ull de poll que, re-pusses!, empenya més que es Govern.

**TEMA:** Amb aixó d'es Govern sí que tens raó. S'altre dia vaig anar a pagar sa contribució i aquets xupa-sangs la m'havien pujada mil cinc duros!

**TIMA:** Sí, filleta meva, aquests "missus" lo únic que fan és munyir-mos. Ni socialistes ni punyemes: tots, o munyen o mamen, una de dues.

**TEMA:** Per cert que quan pagava sa contribució me vaig topar amb na Gomila i la vaig trobar seca com un jonc, ella que sempre havia estat tan "currota".

**TIMA:** Més que "currota", presumida. Perquè sempre s'ha posat "putrings"...Peró no és "raro", amb un fill que "s'engroga". Ara te'n vaig a dir una que no l'hauries de dir a ningú perquè sa que, m'ho va contar, me digué que no ho digués a ningú perquè només ho saben purament la família: An es fill de na Gomila, el trobaren "engrogat" perdut dins una pensió amb dos moros, tots en pèl, quines porqueries!

**TEMA:** No, reinona, vas errada, a mi me digué sa meva filla, que viu a Ciutat i que té un amic que és amic del fill de la pensió, que dos moros veinats de l'habitació, avisaren a sa mesovera que sentien gemecs a l'habitació del fill de na Gomila i quan sa mesovera hi va entrar el trobà mig mort i l'hagueren d'ingressar, no sabien de què.

**TIMA:** Lo que fos: disgusts grossos. Perquè per més afegitó, s'homo...

**TEMA:** Que no és un poc "loquenc"?

**TIMA:** "Loquenc"?! Una clepa! Fa més passades per ca ses brutes que per l'Església. I ho sé des meu homo, no et pensis.

**TEMA:** I que hi va es teu homo, també, per aquests andurrials?

**TIMA:** No, Deu me'n alliber! Ell passava a prop del "barrio" i el va veure aferrat a una madona, però ell, angelet, ja no està per aquests trots. A ell, s'escopeta, es ca i sa garriga, li van molt bé. Caçar sí que li agrada.

**TEMA:** Però ara, amb aixó des tords que venen contaminats...

**TIMA:** D'aixó, rail Tot és un invent. Na Xima, que frega a ca un peixot gros de pes Consell, que sol ser gent lletruda, ho va dir a una neboda meva que tot s'ho treuen de sa màniga aquests jovenots rojos, russos i tot, que se reneguen a que fassin pisos, i odien els caçadors; d'aquests...que se diuen?, "tocologistes"?

**TEMA:** No, se diuen "terrogolistes".

**TIMA:** No, reina, "tocologistes" o "gobologistes", què m'has d'anar a dir si es meu fill ho és!

**TEMA:** També és rojot es teu fill?

**TIMA:** No, ell és un "tocologista" des bons, des de seny. Es meu filló és de missa i combregar, en faltaria d'altre!

**TEMA:** I el rector, ara que parlam de misses, s'altre dia mos va dir que llevaria ses misses des dies faners, que per quatre devotes, no valia la pena.

**PEIXETERIA  
MALLORCA**

PEIX FRESC, CONGELAT I MARISC

ES MERCAT

**FORN I PASTISSERIA**

**CA'N JOAN**

TEL. 61 50 66

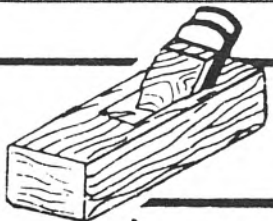


- TEMA:** Sí, quin altrel I jo li vaig dir ben clar: si cobra, per aixó, enc que hi hagi una animeta pia, ha de dir sa missa, fotrel!
- TEMA:** Aixó li digueres?
- TEMA:** Bé, no, però en tenia unes ganes "loques", missesssagrades! Jo quan veig que per sa rectoria s'hi passejen ses nines joves "como perro por su casa"...
- TEMA:** Es que allà hi ha es "Cup d'escai".
- TEMA:** "Cup d'escai" res! Només fan parlar de coses brutes i envolontonen ses criatures amb ideotes rares.
- TEMA:** I que no hi tens un net que hi va?
- TEMA:** Sí, però li faig passar el rosari com a desagravi. Procur fer-li uns bons escolts.
- TEMA:** Que, parlant d'escolts, m'han dit que Es Castellet du una cosa contra ses xafarderies que diuen que bofega.
- TEMA:** Sí, però no te'n fiis d'aquests d'Es Castellet: són tots una guarda de gamberros comunistots que de lo únic que van és de moure lios, remanar sa merda i encalentir sa gent de bona fe; si no, ja me diràs perquè armaren tant de "Kaleo" per Sant Mateuet! Però aixó de ses xafarderies, es meu homo m'ho va llegir i m'agradà ferm: aquestes llengües "vitipirines" de ses xafarderes, fan més mal que una gelada.
- TEMA:** Jo quan en veig dues que van de xiu-xiu, que la "s'ermolen", se m'encèn sa sang pensant amb es qui li fan sa pell.
- TEMA:** Sí, però calla que ara vé na Galiana i és de ses bones...
- TEMA:** Sí, sí que me'n contaren una d'ella...
- TEMA:** Bé, bé, demà m'ho contaràs.
- TEMA:** Sí, sí, que te milloris.
- TEMA:** No, si estic més sana que un gra d'all, Tema, gràcies a Déu. Me feren unes "analisses" i no me trobaren res de res.
- TEMA:** Però no m'havies dit que...

Segismon Froit

Els Llobards, 8 de Desembre de 1.986

**JOAN**  
**FUSTERIA MECÀNICA**



Fusteria en general - Mobles de Cuina

Particular:

C/. Estació, s/n

C/. Aigua. 8

Tel. 61 34 31

BUNYOLA

## IV Curs de **IOGA**

a l'Ajuntament



Ni la postura del cap per avall  
ni les llargues meditacions  
constitueixen el ioga.

El ioga

és l'harmonització d'un mateix amb la realitat.  
Aixó és el ioga.

Pep Garcies

## COOPERATIVA NTRA. SRA. DE LES NEUS

varietat d'articles de consum diari  
preus ajustats al màxim

## PERRUQUERIA CA'N TONI

C/ SANT PERE, 8

# 8i9 I CARTES QUE NO LLIGUEN

- \* Ara vé Nadal, menjarem torrons  
xerrarem de pau i cantarem cançons  
ets deutors perdonarem,  
tots voldrem un món millor.  
Quina llàstima! Es dia de Sant Esteve  
tothom passarà amb cançons.



- \* Resulta que mos enrajolaren es mercat (per raons  
sanitàries): no comprenc, idò, com així hi entren  
cotxes per allà dihs.

Oooohhhh

- \* Estimats germans:  
Això són ets colzes i això són les mans,  
També tenim cames i un nas,  
i un cap que tan sols empram  
per a dur-hi es pentinat.

## EN PORQUES PARAULES



## EN PORQUES PARAULES

- \* Aquella barrera que posaren a sa carretera de  
Sa Comuna, l'haurien d'usar per tal que no mos  
hi pujassin segons quina casta d'animals, com per  
exemple, aquests grupets de "xorossos" incontro-  
lats que amb cotxes o motos renouers, amb los "40  
principales" a tope i ben atiborrats de porros  
i ginebra barata mos traslladen sa Plaça Gomila  
per allà dalt.



- \* Lo que empenya en aquest món és sa **diarrea men-  
tal**. No sabeu què és?

Bé, vos ho explicaré. No se cura amb medici-  
nes, no importa anar a especialistes per a saber  
si no pateixen, i quan revé no importa córrer cap  
a l'excusat, sinó que la poden amollar en es pri-  
mer cap de cantó o botiga que troben. Amb una  
paraula: **diarrea mental** = la pensen i la diuen.

VARIETAT D'ARTICLES

### SUPERMERCAT SPAR

G. QUETGLES ESTARELLES  
M. COLOM BOSCH

TEL. 61 31 78  
C/ Mestre Colom 12

### ES FORN

ESPECIALITAT EN ENSAIMADES

CARTA ENRABIADA A RONALD REAGAN

Reagan:

Permet, d'entrada, que no anteposi al teu nom de guerra (i mai més ben dit) cap tipus de tractament: per a mi no ets distingit, ni per descomptat excel·lentíssim, ni molt manco estimat.

Sé que aquesta carta no t'arribarà, cosa que em dol, no et pensis. I cas que t'arribàs, no destorbaria gens ni mica aquest "tuppé" tan teu i tan ridícul, tan boig i tan bèl·lic, que amb tanta insistència ens mostres des de tots els angles possibles, assegut en el teu tron apocalíptic. Tanmateix, endemés de tenir dificultats de lectura, segons diuen, tens dificultats d'enteniment.

Així i tot, o et dic el que tenc ganes de dir-te, o rebent. I m'estim més rebentar voluntàriament que no que me rebentis tu: senzillament qüestió de principis i de voluntat.

Resulta que després de predicar-nos des de la teva Casa Blanca, després d'alliçonar als teus estat subditets d'arreu del món, que el terrorisme internacional hauria d'erradicar-se totalment amb la col·laboració de tots (amb tu al davant brandant la bandera), vas i canvies uns quants ciutadans nord-americans, presoners a l'Iran, per una càrrega no determinada encara d'armament (que coneixent-te com et conec, avesat a fer-ho tot exageradament, deu ser ingent) i com a rematada, envien els dobbers del negoci a la "contra" nicaragüenca: més víctimes al teu visc de prepotència. I tot per davall la taula, a les fosques, com els gàgsters, com els furtius, com els mateixos terroristes que tant odies com els covards, amb l'aggravant de nocturnitat i traïdoria.

I el més espantós, el més rastrer, la demència, el del·liri es manifesta quan, segons tu dius, aquest tracte diabòlic amb el govern iraní i al posterior transferència dels milions de dollars de l'operació la "contra" de Nicaragua, no és terrorisme: per a tu és un acte mig patriòtic. Amb altres paraules: que la vida d'uns quants conciutadans teus,



valen més que la pobresa, la misèria i els centenars de mils de morts d'una guerra absurda Iran-Iraq que tu alimentes i perllongues sense cap escrúpols o la pressió de tenalles econòmica i les amenaces d'invasió militar que infringeixes bojament a Nicaragua.

El més terrible és que ens vols fer creure que la teva actuació és, en el fons, encertada. I la nàusea sobrevindrà quan els teus estats subditets faran acte de contricció i acabaran per donar-te la raó o et somriuran des de la complicitat i et compondran el "tuppé" ancià perquè surti bé a les fotografies grotesques i tràgiques de la història humana, a comptes que no els retiris la teva mà tan poderosa com tirànica. O callaran i tots sabem quins són els ècos del silenci.

Podràs fer dimitir qui, segons tu, són els únics responsables d'aquest trist afer; podràs apel·lar a un error que, no en mancava més!, assumeixes, tot intentant llimar arestes; podràs dir que no n'ets massa responsable; podràs fer els mils descàrrecs de consciència que vulguis; algú dirà que això de la "administració americana" és una espècie de laberint o de caixa de pressions on tu només ets un autòmata teledirigit; podran i podràs dir el que vulgueu, tanmateix ets el primer i el darrer culpable.

Definitivament, la impotència fa el seu niu en el fet que no sols aquesta carta no t'arribi ni l'entenguis: la ràbia d'aquest maleït succés és que no passarà massa més enllà d'uns comentaris periòdics, un segon Watergate, ara Iran-gate, que d'aquí poc s'esvairà com la boira. La impotència que més crema és que no res, absolutament res, és capaç de fer-te entrar en raó; la neciesa, que passaré per un exaltat, un anti-tu, un extremista que Déu sap què vol, un ignorant que no sap quina cosa és la "política d'estat", un ingenu o un capd'olla; la realitat és que, almanco jo, només puc parlar amb tu a partir de la bogeria, de la ira i del recel.

Enrabiadament,

JAUME MATEU MARTI

**Floristeria**

**ES COSSIOL**

MERCAT, 10



El "CLUB VOLEI BUNYOLA" està treballant de debò per tal de preparar la propera temporada. Com sabeu, l'anterior campanya, aconseguirem el desitjat ascens a la 2ª Divisió autonòmica.

Com a preparació de l'actual temporada, s'està disputant el "Trofeo Otoño", organitzat per la Federació Territorial de Voleibol (FTBV), que serveix de pòrtic a la Lliga que començarà el proper dia 11 de Gener de 1.987.

Per altra banda els Juvenils sí que ja han començat, amb sort molt dispar, ja que els equips d'aquesta secció són molt potents: el **Royaltur Son Amar** o la **Salle Pont d'Inca**, per posar un exemple, juntament amb altres de la mateixa categoria que el nostre equip.

Aprofitant l'amabilitat d'ES CASTELLET, volem donar les gràcies, des d'aquestes pàgines, al Magnífic Ajuntament del nostre poble per la subvenció que ens va assignar i a la gent que amb la seva ajuda fa possible que aquest Club, seguesqui fent feina com fins ara.

COMISSIO INFORMATIVA

I CONCURS INFANTIL DE REDACCIO"ES CASTELLET"

El COL·LECTIU CULTURAL SITJA convoca el I CONCURS INFANTIL DE REDACCIO "ES CASTELLET" amb la intenció d'estimular l'escriptura en català dels escolars, d'acord amb les següents

**BASES**

1. Podran participar-hi tots els escolars de Bunyola.
2. El Concurs es dividirà en quatre categories:  
CATEGORIA A: escolars de 1r i 2n  
CATEGORIA B: escolars de 3r i 4t  
CATEGORIA C: escolars de 5è i 6è  
CATEGORIA D: escolars de 7è i 8è
3. Es concediran 4 premis, un per categoria, consistents en un lot de llibres cadascun valorat en 5000 pts, i la publicació de les redaccions premiades a la revista "ES CASTELLET".  
Igualment, el Jurat podrà concedir un accèssit per categoria, que seran premiats amb la publicació de les obres a la revista esmentada.
4. Les redaccions, de tema lliure, estaran escrites en català i hauran de tenir una extensió màxima de seixanta retxes. A cada redacció figurarà el nom i els llinatges de l'autor, el seu domicili, telèfon si en té i l'edat.
5. Els originals es podran presentar a la Biblioteca Parroquial o al Carrer Mestre Colom número 0, 2n dreta.
6. La recepció d'originals acabarà el proper 28 de febrer de 1987



destil·leries  
*A. Nadal.s.a*  
tlf. 613008

Bunyola·Mallorca

**CARNISSERIA**  
**ANTONI DOLS**

SA PLAÇA



**CARTES DEL LECTOR**

**Amics d'ES CASTELLET:**

Som un jove de 16 anys de Bunyola i m'agradaria que volguésseu publicar aquesta carta sobre sa droga.

Bé, sa droga és un problema més sèrio de lo que ens pensam. Mirau, joves: pareix que sa droga és un esport, però són cada dia més els joves que pateixen aquest problema. I jo ho trob molt trist i m'agradaria que aquesta carta servís per a què ens aficàssim això dins el "coco": sa droga només du a mals finals.

Pensau que sa droga, després de posar-vos alegres, vos obliga a robar per comprar-ne més. I per estar un poc alegres no importa robar ni drogar-se. Si cercau estar alegres, anau al cine a veure una pel·lícula còmica. Si vos drogau per tenir problemes, intentau solucionar-los sense sa droga. Tots en tenim de problemes, no hi ha ningú perfecte, perfecte només hi ha Déu. Si per problemes ens haguéssim de drogar, tots estaríem "enganxats".

Ei, "tios", no vos "enganxeu"! Anau al cine amb la pandilla o anem a fer una volta, de parranda, però no vos drogueu! Sa droga és un mal "rollo". Qui en té, lo millor que pot fer és tirar-la, cremar-la, compixar-la, tot, manco prendre-la. Sa droga és una merda i a sa merda l'hem de dur a tirar a Son Reus, val?

Si voleu passar-ho bé, "tios", cercau llocs on ho pogueu passar bé, de "puta mare", però no faceu cas de qui vos digui que sa droga és una cosa bona.

Esper que aquest problema s'acabi lo més aviat possible, i moltes gràcies per llegir aquesta carta.

LLUIS MIQUEL

**NOTA DE LA REDACCIO**

Recordam a tots aquells que volgueu enviar-nos cartes o qualsevol altra comunicació d'interès, que ho podeu fer bé en castellà o bé en català. Si ho feis en castellà, el CONSELL DE REDACCIO, traduirà l'escrit en català. De tota manera, vos animam a que ho faceu en català, encara que sigui incorrecte: el mateix Consell els corregirà. Està de més dir que, en cap cas, les correccions o traduccions, desviaran el més mínim el vertader sentit dels escrits.

les CARTES DEL LECTOR hauran de tenir una extensió màxima de dos fols mecanografiats a doble espai i per una sola cara, o bé en lletra manuscrita, preferiblement en fols, que no superi les 60 retxes. Si vos excediu d'aquesta normativa, ES CASTELLET es reserva el dret de condemnar la carta o de publicar-ne solament extrats.

Podeu fer-nos arribar els vostres escrits, bé entregant-los personalment a qualsevol dels membres del CONSELL DE REDACCIO, bé al nostre apartat de correus o bé depositant-los a la bústia del nostre domicili de redacció, carrer Mestre Colom número 9, 2n dreta.

Es imprescindible, per a l'apartat de CARTES DEL LECTOR que ens indiqueu el nom, el carrer, la població i el Document Nacional d'Identitat. Si voleu que publiquem la carta amb pseudònim ens ho haureu d'indicar expressament. Rebutjarem aquelles cartes que no especifiquin aquestes dades.

**CA SES METGESSES**

des de sempre per a Bunyola

TEL. 613067

C/ Mestre Colom, 2

C/ Mare de Déu de les Neus, 18

**CA S'ESPARDENYER**

SA PLAÇA

# ★ ★ HOROSCOP. ETER ★ ★ ★ ★ ★

Prof. XIM ESTRELLA

**ARIES** (20-21 març a 19-21 d'abril)

**SALUT:** bona. A final de mes notará molèsties a la butxaca. **AMOR:** Aï! quina enveja: tindrà més propostes que temps. **CONSELL:** Vagi amb la moda i no digui "sa madona du es maneig"; ara es diu "Na Madonna du sa "moguda".

**TAURE** (19-21 d'abril a 20-22 de maig)

**SALUT:** eviti els torrons, la coca de Nadal, la bamba el suc i el mirar la televisió. **AMOR:** alerta amb segons quines postures amoroses perquè segons quins nusos són mal de desfer. **CONSELL:** posi a la loteria. No sé si li tocarà, però per provar ... Li recoman el 00.001, i no rigui.

**BESSONS** (20-22 de maig a 21-22 de juny)

**SALUT:** bonota però alerta als padastres. **AMOR:** mantengui l'apassionament, ho provi de fer de tota manera però alerta a fer-li mal. **CONSELL:** "Toca-la dde bell nou, Sam" deia la Bergman al pianista de "Casablanca". Faci el mateix, però sense piano.

**CRANC** (21-22 de juny a 22-23 de juliol)

**SALUT:** Perdrà l'alegria, però la tornarà trobar. **AMOR:** pensi que en l'amor com en la vida, per massa pa no hi ha mal any. **CONSELL:** Col·leccioni soldadets de plom; tengui en compte que els excedents de "cupo" queden fora.

**LLEO** (22-23 de juliol a 22-24 d'agost)

**SALUT:** li trobaran pedres no sé on. Per si a cas, es miri dins les sabates. **AMOR:** aventura amorosa a Eivissa, o a l'inversa, si té el nom que comenci per "B" o el llinatge per "S". **CONSELL:** No en trob cap' de profitós.

**VERGE** (22-23 d'agost a 22-24 setembre)

**SALUT:** bona, de veres i sense conyes. **AMOR:** si és realment verge, pensi que el món es feu en set dies. Si no ho és, pensi igualment que al setè dia, Déu descansà. **CONSELL:** les llengües estan de mosa: li recoman l'albanès, el kirundi i el gūaraní.

**BALANÇA** (22-24 de setembre a 23-24 d'octubre)

**SALUT:** eviti les murmuracions que tindrà otitis. **AMOR:** li recoman exercici físic i espiritual a Cura si vol solucionar els seus conflictes amorosos. **CONSELL:** Si perd molt sovint el nord, es compri una brúixola.

**ESCORPIO** (23-24 d'octubre a 22-23 de novembre)

**SALUT:** No vull ser alarmant, però una diarrea espantosa el deixarà exhaust; a vostè, al cul i a un tal Sr. Roca. **AMOR:** Pot cercar la mitja taronja, però vagi alerta que no sigui mitja poma. **CONSELL:** Si té problemes de somnolència, el millor que pot fer

és comptar Reagans, ja veurà com se li lleva la son immediatament.

**SAGITARI** (22-23 de novembre a 21-22 de desembre)

**SALUT:** regular, eviti les menjades copioses de fàisa, caviar i altres vulgaritats semblants. **AMOR:** cerqui un home o una dona d'ulls blaus, alt/a, autòcton/a, llest/a, hermós/a, galant, amatent, decidit/a, valent/a i si el troba/la troba, m'ho comuniqui que jo també el/la cerc i no hi ha manera. **CONSELL:** visiti el confessor, millor si és extern.

**CAPRICORN** (21-22 de desembre 20-21 de gener)

**SALUT:** com un brau (i no me referesc al banyam). **AMOR:** estic segur que trobarà la seva parella si canvia de gust: això de trobar un negre/a d'ulls blaus, pèl llis, nas afinat, amb el palmell negre, que pugui viure a Sibèria amb poca roba i que sap el kamasutra per la punta dels dits en català perfecte, no és cap bicoca. **CONSELL:** la millor innocentada que pot fer dia 28 és proclamar que és innocent.

**AQUARI** (20-21 gener a 18-19 de febrer)

**SALUT:** val més que no li conti perquè fa peneta. **AMOR:** no en faci cas de les xafarderies: dins els pots petits hi ha els millors aromes, també és ver que dins els pots grans s'hi pot grufar millor. **CONSELL:** El seu signe és propici a xafardejar: s'espabil·li perquè si ha de competir amb la era informàtica que tot ho veu i ho sent, les passarà de ca. Alerta a les I.B.M.'s.

**PEIXOS** (18-19 de febrer a 20-21 de març)

**SALUT:** vigili les sedes, els ulls de polls, els fics els calls i el despertador: per a apagar-lo no importa li doni finestra. **AMOR:** com diu el refrany, més val molta que força. Ho capta? **CONSELL:** aquest vici de voler tocar coses intocables, sobretot si no són seves, li pot produir molts de disgusts. De moment eviti tocar les conseqüències.



la millor exposició  
de Mallorca en

**RAJOLS**

i

**PAVIMENTS**

Exposició: c/ Balanguera 15. TEL. 450712  
Magatzem: c/ Poima 9-A TEL. 207811.  
Polg. La Paz.

# LLEURE

## SOPA DE LLETRES

A Q U I T O N E T P R A  
R L M O N T U R I R D F  
S O L L O R E T S I T X  
A R F U R R L B A S S I  
D A I G C A E G U T E R  
A L G E R M L L U L L Q  
L ' U K I Y A A L C U L T  
L L Y V L N R J I C E B  
U B N Y O A T I O M C I  
B I V L A C O R T R N N  
I L A M N O C O R S E I  
X I L V T R R E R E S A

Cercau 6 pobles del Pla de Mallorca. Es llegeixen d'esquerra a dreta, de dreta a esquerra, de dalt a baix, de baix a dalt i en diagonal per avall i per amunt.

**FUSTERIA MECANICA**

**FRANCISCO YUSTE**

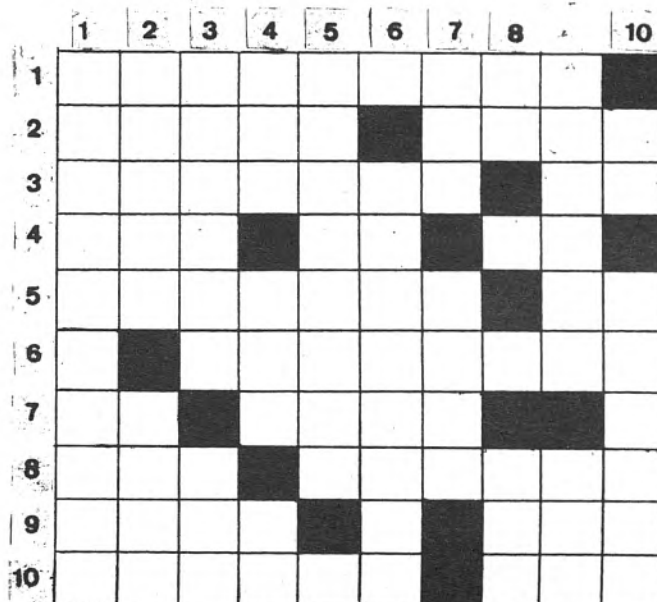
MOBLES DE CUINA-DECORACIO

C/ Passeig Antoni Estarelles 11  
TEL. 613499

**BAR CENTRAL**

COL.LABORA

## MOTS ENCREUATS



## HORITZONTALS

1. Quin
1. Qui rep les confidències d'algú. 2. "... Nin". Emet un so. 3. Casa gran, vella i ruïnosa. A l'enrevés, el nostre menjar bàsic. 4. Composició poètica. A l'enrevés, interjecció. A l'enrevés, pronom personal de segona persona. 5. Qui té esment d'un far. A l'enrevés, forma femenina del possessiu "ton". 6. La vocal rodona. Moviment artístic-literari d'aquest segle. 7. A l'enrevés, preposició circumstancial. Pitrera, braguer. La vocal més prima. 8. Embarcació esportiva. Separar. 9. Que la sap molt llarga. La lletra "K". A l'enrevés, En Joan Carles ho és. 10. Meitat dona, meitat peix. Moviment oscil·lant de les aigües del mar.

## VERTICALS

1. Reiteracions de síl·labes idèntiques. 2. Ona gran Nom masculí. 3. Nom que reben diversos jocs d'orgues Riu català. 4. Ven sense cobrar al comptat. A l'enrevés, grau d'humitat de la terra. A les cinc el serveixen a Anglaterra. 5. Illa i estat europeu. Nort. 6. Consonant repetida a "didal". Referida a l'oceà. 7. Punt cardinal. Unitat monetària de l'Àràbia Saudita. 8. Negació. La darrera vocal. Sur. A l'enrevés, terminació dels noms dels radicals orgànics formats per la pèrdua de l'hidroxil d'un àcid carboxílic. 9. Eliminant la vida. Podria ser l'Associació d'Escriptors Nacional. 10. Partit polític espanyol. A l'enrevés, ase petit.





En el passat número deiem que la condició femenina en aquell temps només existia a les definicions del diccionari. Idò ve't aquí aquest estol de nines del mateix temps i en el mateix lloc on eren retratats els nins que veureu s'altra vegada . Aquesta foto nos demostra que ses nines també anaven a costura .

## El rei QUET

